

Enskild motion

Motion till riksdagen 2016/17:1164

av **Ingela Nylund Watz m.fl. (S)**

Avskaffa EBO och inför värdigt eget boende (VEBO) för nyanlända flyktingar

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbättra situationen för nyanlända flyktingar genom att avskaffa EBO och införa ett s.k. värdigt eget boende (VEBO) och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Riksdagen beslutade i slutet av 2015 att alla Sveriges kommuner måste ta ett solidariskt ansvarstagande för mottagandet av nyanlända flyktingar. För de kommuner i landet som under lång tid tagit emot en oproportionerligt stort andel av de nyanlända var detta ett mycket välkommet beslut. Beslutet omfattar dock endast de flyktingar som vid ankomsten blir anvisade plats i så kallade anläggningsboenden (ABO), men vid fördelningen tas hänsyn till de kommuner som redan tagit ett stort ansvar.

Sverige har dock i praktiken alltså två mottagningssystem för asyl- och flyktingmottagandet. Dels det ovan nämnda systemet med platsanvisning till Asylboende (ABO), dels ett system där de nyanlända ordnar sitt eget boende (EBO).

EBO-systemet har, för ett fåtal kommuner, skapat en mycket besvärlig situation med trångboddhet, extremt svåra planeringsförutsättningar och ökad segregation. För många enskilda familjer och individer, som i strävan att snabbt komma ut i samhället, har EBO-systemet inneburit svåra påfrestningar. Det man trodde var en bra start – att flytta till någon släkting eller bekant, eller bekants bekant – har i stället många gånger lett till att man blivit offer för en exploatering av människors behov av tak över huvudet. I många trappuppgångar är raden av namn över brevlådeinkasten ett tydligt tecken på att människor tvingas leva under ovärdiga förhållanden. Hemmet är ingen lugn vrå. I morgon kanske du måste flytta. Igen. Till en ny madrass i en redan trångbodd lägenhet. Att vara barn och växa upp under dessa förhållanden ger inte den grundtrygghet du såväl behöver. Dina möjligheter begränsas.

Ovanpå det mänskliga lidande som systemet med EBO i praktiken fört med sig ser vi nu också en allt mer utbredd svart handel med olovliga lägenhetskontrakt, inte sällan med ockerhyror. Vi ser slitaget på fastigheterna öka, sopmängden vida överstiga normalsituationen, vatten- och elförbrukningen öka och otryggheten sprida sig. I längden medför detta ökade kostnader i form av såväl drift som underhåll för de bostadsföretag som drabbas.

Södertälje kommun är den kommun i landet som jämfört med sin befolkningsstorlek tagit emot flest nyanlända under mycket lång tid. Mot den bakgrunden såg kommunen tidigt avigsidorna av systemet med EBO och presenterade 2014 ett förslag till en ny form för mottagande av nyanlända, ”Värdigt eget boende”, (VEBO). Förslaget innebär i korthet att den asylsökandes rätt att välja sin boställningsform kvarstår men att en kontroll görs av socialtjänsten för att säkerställa att förhållandena i det angivna boendet är värdigt. Om kontrollen ger vid handen att det egna boendet inte kan anses som värdigt ska den asylsökande erbjudas ett annat boende genom Migrationsverkets försorg. Beslutet om ett icke-värdigt boende ska kunna överklagas till förvaltningsrätten.

Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) har också förordat att ett eget boende måste godkännas av Migrationsverket i samråd med kommunen.

Regeringens besked om att alla kommuner måste ta ansvar för flyktingmottagandet är efterlängtad och välkommet, men att frågan om systemet med EBO måste få en lösning. Det är helt naturligt att många nyanlända söker sig till nära och bekanta men samtidigt leder nu detta till alltför stora sociala påfrestningar. De hamnar nästan uteslutande i områden med hög arbetslöshet, hög andel personer som uppstår försörjningsstöd och där normen inte längre är arbete utan arbetslöshet och social utsatthet. Vilket är raka motsatsen till det som behövs för att de nyanlända ska ges de bästa möjliga förutsättningarna att skapa sig en egen ny framtid.

Ingela Nylund Watz (S)

Anna Vikström (S)

Serkan Köse (S)